

Infobrochure over **patiëntenrechten** van de **minderjarige**

Algemeen

Iedereen heeft recht op gezondheidszorg. Voor minderjarigen staat dit recht o.a. beschreven in het “Kinderrechtenverdrag”. Dat verdrag zegt dat minderjarigen recht hebben op de grootst mogelijke mate van gezondheid en op voorzieningen voor geneeskundige verzorging en revalidatie.

Het burgerlijk wetboek voorziet in een specifiek beschermingsstatuut voor minderjarigen.

Als minderjarige ben je in principe handelingsonbekwaam. Dit betekent dat je geen handelingen mag stellen die rechtsgevolgen hebben (bv. contracten ondertekenen, zich inschrijven op school, een abonnement nemen op openbaar vervoer) en sta je onder het gezag van je wettelijke vertegenwoordigers, nl. je ouders of je voogd. Je ouders nemen daarom in principe alle belangrijke beslissingen over je opvoeding, je opleiding, je gezondheid.

In België is er sinds 2002 een “Wet betreffende de rechten van de patiënt”, die de rechten die jij hebt als patiënt bij al je contacten met beroepsbeoefenaars in de gezondheidszorg, op een rijtje zet.

In de Wet patiëntenrechten staat dat de ouders de rechten van de minderjarige patiënt uitoefenen, maar ook dat de minderjarige zelf betrokken moet worden bij de uitoefening van zijn rechten, rekening houdend met zijn leeftijd en maturiteit.

Een bekwame minderjarige kan zijn patiëntenrechten zelfs alleen uitoefenen. In de wet patiëntenrechten staat echter niet vermeld wanneer een minderjarige bekwam is. Het is de dokter die zal beslissen of de minderjarige bekwam is om zijn rechten zelf uit te oefenen en om bv. informatie te krijgen over zijn gezondheid.

Ter verduidelijking:

Om als persoon als geestelijk ‘bekwaam’ te worden aanzien moet je:

- voldoende in staat zijn om in te schatten wat in je belang is
- voldoende in staat zijn om de gevolgen van je beslissingen en daden in te schatten

Over welke patiëntenrechten gaat het?

1. Het recht op kwaliteitsvolle gezondheidszorg

Als patiënt heb je recht op een goede, zorgvuldige en kwaliteitsvolle dienstverlening. Je moet hierbij kunnen rekenen op een behandeling die gebruik maakt van de recente, beschikbare medische kennis.

2. Vrije keuze van beroepsbeoefenaar

Wanneer je een behandeling nodig hebt mag je in principe zelf kiezen bij welke dokter je gaat. Dit kan uiteraard enkel indien een keuzemogelijkheid voorhanden is. Binnen de organisatie van ons ziekenhuis is het niet mogelijk om zelf een zorgverlener te kiezen. Als je hierover vragen hebt, kan je dit bespreekbaar maken.

3. Recht op informatie

Als patiënt heb je recht op duidelijke en begrijpbare informatie over je gezondheid, over hoe je eventuele ziekte zal evolueren, over welke de mogelijke behandelingsmogelijkheden zijn.

Je kan ook vragen om **bepaalde informatie niet te weten**. Je kan bv. wanneer je zwanger bent aan de gynaecoloog vragen om het geslacht van je baby niet te weten. Deze vraag moet dan genoteerd worden in je dossier. Wanneer het niet doorgeven van bepaalde informatie een ernstig nadeel zou zijn voor jou als patiënt of derden, kan de dokter beslissen om geen rekening te houden met je vraag. Dit kan bijvoorbeeld zijn bij een besmettelijke ziekte waarbij de dokter niet alleen de patiënt maar soms ook anderen uit zijn omgeving moet informeren.

Therapeutische uitzondering

In sommige gevallen kan de dokter (tijdelijk) informatie achterhouden als deze informatie nadelig is voor jou. Hij kan dit enkel doen als hij hiervoor overleg heeft gepleegd met een collega en hij moet zijn beslissing in je dossier noteren.

Wanneer je bijvoorbeeld net met je eindexamens bezig bent en de dokter

een ziekte vaststelt, kan hij beslissen om je hierover pas in te lichten na de examens omdat hij vreest dat je anders niet meer in staat zou zijn om je examens af te leggen. Dit kan natuurlijk enkel indien het uitstel van de mededeling geen nadelig gevolg zou hebben.

4. Recht op toestemming

In principe kan er geen enkele medische handeling gebeuren zonder dat de patiënt hiervoor zijn toestemming geeft. Deze toestemming is uitdrukkelijk als je “ja” antwoordt op de vraag om een bepaalde behandeling uit te voeren, of stilzwijgend als je niet protesteert tegen een behandeling.

Het recht om toe te stemmen, houdt ook in dat een bekwame patiënt een bepaalde ingreep of behandeling mag weigeren.

Uitzonderlijk kan de patiënt geen toestemming geven (vb. comateuze toestand) en stelt de dokter zelf de nodige handelingen in het belang van je gezondheid.

Zoals eerder al beschreven zijn het de ouders die moeten beslissen en toestemmen in de behandeling van hun (onbekwame) minderjarige. Wanneer ouders echter beslissingen nemen die de gezondheid van hun kinderen zou benadelen, kan een rechter (ook de dokter in crisissituaties) uitzonderlijk een andere beslissing nemen in hun plaats.

Wanneer de dokter oordeelt dat de minderjarige bekwam is zal deze zelf beslissingen mogen nemen en dus toestemmen met een behandeling of weigeren. Bij minder ingrijpende behandelingen zoals hechten van een kleine wonde, het voorschrijven van voorbehoedsmiddelen... wordt meestal geoordeeld dat je zelf kan beslissen.

Bij zwaardere ingrepen zoals een operatie onder verdoving zal meestal ook de toestemming van de ouders worden gevraagd.

Een meisje van 14 jaar kan bijvoorbeeld de dokter vragen voor anticonceptie. De dokter heeft beroepsgeheim. Je ouders worden hiervan niet op de hoogte gebracht als jij dit voor hen geheim wilt houden.

5. Recht op inzage in het dossier

Als patiënt heb je recht op een dossier dat zorgvuldig wordt bijgehouden en veilig bewaard wordt. Iedereen heeft bovendien het recht om zijn eigen dossier in te kijken.

Je moet dit wel eerst aanvragen en de dokter heeft dan 15 dagen de tijd

om je dossier voor te bereiden.

Persoonlijke notities van de dokter en informatie over anderen dan je zelf mogen niet worden ingezien.

Wanneer je minderjarig bent, wordt het recht op inzage in je dossier in de meeste gevallen uitgeoefend door je ouders tenzij je als bekwam wordt beschouwd.

Als je wil kan je ook een afschrift (kopie) van je dossier vragen. Dan krijg je tegen kostprijs (0,10 EUR per kopie met een maximum van 25 EUR) die gegevens die je mocht inkijken op papier met de vermelding dat het gaat om een vertrouwelijk en strikt persoonlijk document.

Het afschrift kan worden geweigerd indien je onder druk wordt gezet om een afschrift te vragen (vb. een verzekering).

Ook kan de dokter inzage weigeren wanneer hij oordeelt dat het een ernstig gevaar voor je gezondheid zou kunnen opleveren. In dat geval kan alleen een ander door jezelf aangeduid zorgverstrekker het dossier lezen.

6. Recht op ondersteuning van een vertrouwenspersoon

Je kan als patiënt bij je contacten met een beroepsbeoefenaar in de gezondheidszorg steeds een vertrouwenspersoon meebrengen, bv. wanneer je zenuwachtig bent om bepaalde informatie te krijgen als je je dossier wilt inkijken, als je een klacht wil indienen...

Deze vertrouwenspersoon mag om het even wie zijn, dus ook een minderjarige, maar moet natuurlijk wel het beste met je voor hebben.

Wanneer deze vertrouwenspersoon zelf een beroepsbeoefenaar is in de gezondheidszorg mag deze trouwens ook de persoonlijke notities van de arts inkijken.

7. Beroepsgeheim

Dokters, verpleegkundigen, hulpverleners zijn gebonden aan het beroepsgeheim. In principe moet een dokter alles wat hij weet over een patiënt geheimhouden. Wanneer je dus aan de dokter vraagt om geen info te geven aan je ouders of anderen mag deze dat normaal niet doen. Alleen als je onbekwam bent, mag de dokter wel je ouders informeren over belangrijke zaken die over je gezondheid gaan. Ouders hebben namelijk het ouderlijk gezag over hun kinderen, en moeten daarom alle belangrijke zaken weten die nodig zijn om hun kinderen op te voeden en goede beslissingen te kunnen nemen.

8. Medische kosten

In principe is iedereen verzekerd voor gezondheidskosten. Dat wil zeggen dat het ziekenfonds waar jij en je ouders zijn aangesloten een deel van de kosten terugbetaalt voor de dokter, het ziekenhuis of andere gezondheidszorgen.

Zolang je studeert en je ouders kinderbijslag voor je ontvangen, ben je voor de terugbetaling van medische kosten verzekerd via je ouders. Je identiteitskaart bewijst dat je verzekerd bent voor de terugbetaling van medische zorgen.

In principe zal je bij een doktersbezoek moeten betalen en krijg je later een deel terug van je ziekenfonds.

Indien je in een financiële noodsituatie verkeert, kan je vragen aan de dokter om de derdebetalersregeling toe te passen. Dit betekent dat je enkel het deel dat de mutualiteit niet terugbetaalt (=remgeld) aan de dokter moet betalen. Het deel waarvoor het ziekenfonds tussenkomt, regelt de dokter dan rechtstreeks met het ziekenfonds.

De dokter is niet verplicht om dit te doen.

9. Recht om klacht in te dienen

Als je vindt dat je rechten als patiënt geschonden zijn kan je hiervoor een klacht indienen. Wanneer je problemen hebt, probeer je hier best over te praten.

Zie hierna de beslissingsboom om een klacht in te dienen.

Heb je vragen? Wil je een klacht formuleren?

Bespreek je klacht eerst op de

AFDELING

Dit kan: - op de afdelingsvergadering
- bij een hulpverlener
- bij het hoofd van de afdeling

Indien je ontevreden bent met de opvolging van je klacht, dan zijn er twee mogelijkheden:

INTERNE KLACHTDIENST

Je kan bij de interne klachtendienst terecht:

Muriel Tilmant

tel.: **7899** (met een toestel in het ziekenhuis)
016/80.78.99 (buitenlijn)

Wanneer je dit nummer belt, hoor je een antwoordapparaat. Je spreekt je voornaam en naam in, waarna je vertelt waar we je kunnen bereiken (afdeling of telefoonnummer). De klachtendienst contacteert je dan één van de volgende dagen.

e-mail:
klachtentienen@azt.broedersvanliefde.be

EXTERNE KLACHTDIENST

Je bij de ombudsdienst terecht. Dit is een onafhankelijke dienst.

Jeroen Simaey

tel.: **0490/65.48.14**

Per brief: er is een brievenbus aan het onthaal van het ziekenhuis en op een aantal afdelingen. Deze worden wekelijks gelicht.

of: Overlegplatform Geestelijke
Gezondheidszorg Vlaams-Brabant
Groenweg 151/8 - 3001 Heverlee
e-mail: jeroen.simaey@oogg.be

Rechtstreeks: de ombudspersoon is elke maandag aanwezig in het ziekenhuis van 13.00 tot 15.00 u. in de spreekkamer aan het onthaal.

Meer info? Nog vragen?

Voor meer informatie over patiëntenrechten kan je o.a. terecht op de website van:

1. FOD Volksgezondheid, veiligheid van de voedselketen en leefmilieu:
<https://health.belgium.be/nl/gezondheid/zorg-voor-jezelf/patiententhemas/patientenrechten>
2. De Onafhankelijke ombudsdienst geestelijke gezondheidszorg:
<https://oogg.be/?action=onderdeel&onderdeel=607&titel=Minderjarigen>
3. Het Vlaams Patiëntenplatform:
<https://vlaamspatientenplatform.be>
4. Kinderrechten, over de Belgische wet en kinderen:
<https://tzitemzo.be/>
tel.: 09/233 65 65 of info@tzitemzo.be

Patiëntenrechten minderjarige | versie 2023 06-19

 Broeders van Liefde
ONDERWIJS EN ZORG

Alexianen

Psychiatrisch ziekenhuis Alexianen
Liefdestraat 10 | 3300 Tienen
T. 016/80.75.11
www.alexiantienen.be